

Diakoniatyöntekijöiden työturvallisuus- ja työhuoneohjeet

Diakoniatyöntekijöiden Liitto pitää huolestuttavana diakoniatyöntekijöiden puutteellista työturvallisuutta. Tilanne on pahentunut asiakaskunnan monipuolistumisen ja lisääntymisen myötä.

Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä työympäristö on hyvän työkyvyn perusta. Työnantajan ja työntekijän on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työn turvallisuutta ja terveellisyyttä. Työntekijän velvollisuuksiin kuuluu noudattaa työssään työturvallisuuden edellyttämää varovaisuutta ja huolehtia omasta sekä muiden turvallisuudesta ja terveydestä. Työnantajan tulee huomioida kaikki, mikä on tarpeellista työntekijän suojelemiseksi joutumasta työssä alttiiksi tapaturmille tai saamasta työn johdosta haittaa terveydelle. (Työsopimuslaki 30.4.1970/320, Työturvallisuuslaki 299/1958, Sopimus yhteistoiminnasta seurakunnissa 1997.)

Työturvallisuuden parantaminen edellyttää työympäristön jatkuvaa seurantaa, työn sisältöjen kehittämistä sekä ihmisten asenteiden, arvojen, tietojen ja taitojen uudistamista. Keskustelun ja ennaltaehkäisevien korjaustoimenpiteiden aikaansaamiseksi Diakoniatyöntekijöiden Liitto julkaisee oheisen asiapaperin.

Turvallisen työhuoneen välttämättömyys

Diakoniatyön mallijohtosäännön ja Diakonian viranhaltijan mallijohtosäännön (Kirkkohallitus 1994) mukaisten tehtävien suorittaminen edellyttää, että diakoniatyöntekijällä on työhuone. Sen tulee olla asiakkaiden helposti löydettävissä ja liikuntaesteiset huomioonottava. Lisäksi sen on oltava hyvin äänieristetty, jotta työntekijä noudattaa vaitiolosäädöksiä. Työhuoneen lisäksi tarvitaan asiallinen odotustila.

Johtosääntöjen määrittelemien suunnittelu- ja kehittämis-, valmistelu- ja tiedottamistehtävien suorittaminen edellyttävät paitsi rauhallista työtilaa myös työvälineitä. Diakoniatyöntekijän työhuoneessa tulee olla puhelin, ATK-laitteet (tekstinkäsittely, sähköposti, internet), kirjahylly ja säilytystilaa materiaalia varten sekä lukollinen säilytystila salassa pidettäviä asiakirjoja varten.

Työtiloja suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota diakoniatyöntekijän työturvallisuuteen. Työtilat on suunniteltava siten, että työ voidaan suorittaa turvallisesti ja aiheuttamatta haittaa työntekijän ruumiilliselle tai henkiselle terveydelle. Diakoniatyöntekijän työhuone tulee sijoittaa toisten työntekijöiden läheisyyteen. Vastaanotto toiminta on järjestettävä siten, että työntekijä ei ole yksin talossa. Kalusteet tulee sijoittaa siten, että työntekijä voi tarvittaessa paeta. Tavoitteena tulee olla, että huone on varustettu kahdella ovella. On myös syytä kiinnittää huomiota siihen, ettei säilytä asiakkaan käden ulottuvilla turvallisuutta uhkaavia esineitä (esim. sakset tai helposti heitettävät esineet). Mahdollisista hälyttimistä parhaiksi ovat osoittautuneet taskussa pidettävät langattomat laitteet.

Koulutus luo valmiuksia

Työturvallisuuden parantamisen lähtökohtana on myönteinen asenne työturvallisuuden parantamiseen. Myönteiset asenteet on kuitenkin saatava muuttumaan aktiiviseksi toiminnaksi. Työturvallisuuskoulutuksen avulla voidaan olla lisäämässä diakoniatyöntekijöiden valmiuksia uhkaavien tilanteiden varalle. Mikäli seurakunnassa on työympäristötoimikunta, se on luonnollinen taho kyseisen koulutuksen järjestäjätahona. Lisäksi seurakunnissa tulee olla ajan tasalla olevat ohjeet turvallisuutta uhkaavien tilanteiden varalle sekä niiden jälkihoitoon.

Tehokas työhön opastus ja perehdyttäminen ovat tärkeä osa työntekijän ennakoivaa työturvallisuutta. Perehdyttämisessä viranhaltija ja työntekijä tutustutetaan työyhteisön tavoitteisiin, virka- tai työtehtäviinsä, työympäristöönsä ja työolosuhteisiinsa. (Kirkon henkilöstökoulutussopimus 1998.)

Työnohjaus on osa diakoniatyöntekijän ammatillisten valmiuksien kehittämistä.

Uusia työtapoja

Diakoniatyössä elää vahva perinne tehdä työtä yksin. Suositeltavaa on, että ongelmalliset kotikäynnit tehdään aina työparin kanssa. Useimmilla diakoniatyöntekijöillä on tänä päivänä käytössään käsimatkapuhelin, joka paitsi lisää työturvallisuutta kotikäynneillä myös helpottaa asioiden hoitamista ja työntekijän tavoitettavuutta.

Lisääntynyt taloudellinen avustaminen on tuonut työhön uudenlaista uhkaa. Yhteiset pelisäännöt taloudellisessa avustamisessa luovat yksittäiselle työntekijälle turvallisuutta. Yhteisiä periaatteita on kirjattu mm. julkaisussa Kirkon aineellinen avustaminen kotimaassa (Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus 2000).

Seurakunnissa on hyvä harkita myös kotiosoitteiden poistamista puhelinluetteloista.

Jälkihoito

Tehokkaasti järjestetty henkinen huolto ongelmatilanteiden jälkeen on ensiarvoisan tärkeää myöhempien ongelmien ehkäisyn kannalta. Vaikeiden tilanteiden purku ja mahdollisimman varhain aloitettu psykkinen tukeminen edesauttavat työkykyisenä pysymistä. Seurakunnissa tulee olla kirjallinen suunnitelma henkisen tuen järjestämiseksi työntekijän turvallisuutta uhkaavien tilanteiden jälkeen. Tilanteen läpikäymisessä apua voivat antaa paitsi työyhteisö ja työterveyshuolto myös erilaiset kriisiryhmät.

Seurakuntien toivotaan tekevän ilmoituksen turvallisuutta uhkaavista tapahtumista kirkkohallitukselle. Kirkkohallitukselle tehtävä ilmoitus ei korvaa rikosilmoitusta.

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Hallitus 14.9.2000